

مؤسسة المركز الديني للمغاربة Stichting Marokkaans Religieus Centrum

إسدورن ستراف 36 Esdoornstraat 36

ليواردن 8924 BK Leeuwarden

الهاتف: 058-2674729 Tel.: 058-2674729

البريد الإلكتروني: info@moskeeleeuwarden.nl E-mail: info@moskeeleeuwarden.nl

Leeuwarden, 12 april 2021

Asalamualeikum wa Rahmatulahi wa Barakatuh,

Meest gerespecteerde ouders, broeders en zusters,

Dit is een bericht van het bestuur van de Stichting Marokkaans Religieus Centrum en de moskee Assalaam te Leeuwarden. Wij willen u op de hoogte stellen van een aantal belangrijke zaken. Lees het onderstaande nauwkeurig en stuur het zoveel mogelijk door.

A. VERSOEPELINGEN

Het afgelopen (corona)jaar was een moeilijke tijd voor ons allen. Naar aanleiding van de eerste lockdown heeft het bestuur de verantwoordelijkheid en het pijnlijke besluit genomen de moskee te sluiten van 17 maart 2020 tot 01 juli 2020. In de tweede lockdown, die is begonnen vanaf 15 december 2020, is de moskee opengebleven voor de dagelijkse gebeden en het bidden van het vrijdagmiddaggebed. Vanaf dinsdag 23 februari 2021 was de moskee opnieuw gesloten, daar het duidelijk werd dat een aanzienlijk deel van de gemeenschap ziekteverschijnselen toonden en/of positief waren getest op het coronavirus.

Sinds 15 maart 2021 is de moskee weer open voor alle activiteiten. Gezien het feit dat de regels goed worden gevolgd, er landelijk meer versoepelingen zijn aangekondigd en omdat onze heilige maand Ramadan begint, zullen er **vanaf dinsdag 13 april 2021** twee versoepelingen gelden, namelijk:

- 1. Er worden voor de vrijdagmiddaggebeden in plaats van 30 weer 100 personen uitgenodigd¹.** We kunnen dit aantal bezoekers op de verantwoorde anderhalve meter afstand van elkaar ontvangen. Voor alle regels met betrekking tot de vrijdagmiddag verwijzen wij graag naar de website². Alleen op basis van een uitnodiging kunt u bidden. Op dit moment zijn een kleine 200 mensen ingeschreven. Dat wil zeggen dat men om en om op de vrijdagmiddag naar de moskee kan komen. Eenmaal inschrijven is voldoende! Kunt u toch niet komen, dan dient u zich af te melden, zodat we iemand anders op uw plaats kunnen laten komen.

¹ Wilt u uitgenodigd worden, schrijf u in op: <https://moskeeleeuwarden.nl/inschrijven-vrijdagmiddaggebed/>

² Zie de mededeling bij 01-09-2020 op: <https://moskeeleeuwarden.nl/mededelingen/>

مؤسسة المركز الديني للمغاربة Stichting Marokkaans Religieus Centrum

إسدورن سترات 36 Esdoornstraat 36

ليواردن 8924 BK Leeuwarden

الهاتف: 058-2674729 Tel.: 058-2674729

البريد الإلكتروني: info@moskeeleeuwarden.nl E-mail: info@moskeeleeuwarden.nl

2. De tweede versoepeling heeft te maken met de vrijwillige gebeden voor of na de vijf verplichte gebeden. **De vrijwillige gebeden kunnen vanaf dinsdag 13 april 2021 weer gebeden worden.** De moskee wordt ongeveer een kwartier voor de adhaan van het verplichte gebed geopend en wordt weer gesloten nadat een ieder klaar is met het gezamenlijke en eventuele vrijwillige gebed. Alle andere regels blijven van kracht³. Let vooral op de volgende zaken:
- Degenen die zich ziek voelen of ziekteverschijnselen vertonen en/of vrienden en/of familieleden hebben die positief zijn getest moeten thuisblijven.
 - Er moet overal – op het plein, bij de winkel en in het hele gebouw – anderhalve meter afstand worden gehouden van elkaar.
 - Het dragen van een mondkapje is verplicht. Het mondkapje bedekt uw neus, mond en kin en wordt opgezet zodra het perceel/gebouw wordt betreden.
 - Er is in het gebouw één looprichting, loop s.v.p. niet in tegengestelde richting.

B. DE RAMADAN

In navolging van de Vereniging Imams Nederland⁴ zal de moskee Assalaam te Leeuwarden de gemeenschap willen oproepen om morgen – **dinsdag 13 april 2020** – te **beginnen met het vasten in de maand Ramadan**.

Op de persconferentie van 23 maart 2021 is verteld dat de avondklok gehandhaafd blijft. De avondklok gaat in vanaf 22:00 uur en loopt tot 04:30 uur. Dit heeft de volgende gevolgen:

- **Het avondgebed (salaat Eicha) kan niet gezamenlijk worden verricht** omdat de moskee niet geopend kan worden door de avondklok. Het bestuur heeft contact gezocht met de gemeente voor een uitzondering⁵, maar die is niet toegekend.
- Het bestuur heeft op basis van de adviezen van de Vereniging Imams Nederland besloten om **het zonsonderganggebed (salaat Maghrib) niet gezamenlijk (direct na elkaar) te verrichten met het avondgebed (salaat Eicha)**. Iedereen dient het avondgebed thuis te bidden (met de intentie van het gezamenlijke gebed.)⁶

³ Zie het complete protocol de mededeling van 08-06-2020: <https://moskeeleeuwarden.nl/mededelingen/>.

⁴ Zie bijlage 1 voor de mededeling van de Vereniging Imams Nederland.

⁵ Ook de bestuursleden hebben van de gemeente geen uitzondering/toestemming gekregen m.b.t. deze zaak.

⁶ Zie bijlage 2 en 3 voor de mededelingen van de Vereniging Imams Nederland wat betreft dit onderwerp.

مؤسسة المركز الديني للمغاربة Stichting Marokkaans Religieus Centrum

إسدورن ستراف 36 Esdoornstraat 36

ليواردن 8924 BK Leeuwarden

الهاتف: 058-2674729 Tel.: 058-2674729

البريد الإلكتروني: info@moskeeleeuwarden.nl E-mail: info@moskeeleeuwarden.nl

- Als in de toekomst – waarschijnlijk in de maand mei – het zonsonderganggebed (salaat Maghrib) rond 22:00 uur, maar ook als het ochtendgebed (salaat Fajr) voor 04:30 uur moet worden gebeden, en de avondklok is nog in werking zoals vanaf woensdag 31 maart is ingegaan, dan kan er niet in de moskee gebeden worden.
- Het bovenstaande betekent dat het programma in de Ramadan, denk aan: **de gezamenlijke iftaar, de lezingen en de nachtelijke gebeden (salaat tarawih)** – zoals dat de afgelopen jaren is georganiseerd – dit jaar **opnieuw niet kan plaatsvinden**. Dit heeft met de avondklok te maken, maar ook met de risico's die het met zich meebrengt om grote groepen mensen gelijktijdig te ontvangen in de moskee.
- Het bestuur heeft een brief gestuurd naar de burgemeester met de vraag om toestemming te verlenen om sala al-led in de buitenlucht te bidden. Zodra er iets duidelijk wordt, dan zal de gemeenschap ingelicht worden.

Als wij deze regels en adviezen respecteren en opvolgen dan kunnen wij op een verantwoorde manier de moskee bezoeken. Wij vragen uw geduld en begrip voor al het bovenstaande en hopen en vertrouwen erop dat men deze mededelingen en regels respecteert en naar beste vermogen zal nakomen.

Moge Allah de Verhevene ons in deze heilige maand Ramadan vergeven, ons zegenen en als onze aanbidding accepteren. Alahoema Ameen.

Hoogachtend en met vriendelijke vredesgroet,

Het bestuur

مؤسسة المركز الديني للمغاربة

Stichting Marokkaans Religieus Centrum

إسدورن ستراط 36

Esdoornstraat 36

ليواردن 8924 BK

8924 BK Leeuwarden

الهاتف: 058-2674729

Tel.: 058-2674729

البريد الإلكتروني: info@moskeeleeuwarden.nl

E-mail: info@moskeeleeuwarden.nl

الاثنين 29 شعبان 1442 هـ

الموافق ل: 12 أبريل 2021 م.

جمعية الأئمة بهولندا
VERENIGING IMAMS NEDERLAND

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بيان حول غرة رمضان 1442 هـ / 2021 م.

الحمد لله الذي بلغنا شهر رمضان، ثم الصلاة والسلام الأتمان الأكملان، على النبي العدنان، وعلى آل والصحب ما تعاقب القمران، وبعد :

تنهي جمعية الأئمة إلى عموم المسلمين والمسلمات بهولندا أفراداً ومنظماتٍ أن فاتح شهر رمضان المعظم لهذا العام 1442 هـ سيكون غدا الثلاثاء 13 أبريل 2021 م إن شاء الله تعالى.

سائلين الله تعالى أن يهله علينا وعلى الأمة الإسلامية جمعاء بالأمن والأمان والسلامة والإسلام، متضرعين إليه سبحانه أن يلطف بنا وبعباده أجمعين، وأن يرفع هذا الوباء عنا وعن العالمين، إنما أمره إذا أراد شيئا أن يقول له كن فيكون. وفقنا الله وإياكم لصيام شهر رمضان على الوجه الأكمل، وقيامه على الوجه الأفضل، والإحسان فيه لعباده بما أنعم وتفضل. آمين.

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم وَبَارَكَ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

كل عام ولنا خير

المكتب التبليغي لجمعية الأئمة بهولندا

Bijlage 2

مؤسسة المركز الديني للمغاربة Stichting Marokkaans Religieus Centrum

إسدورن ستراف 36 Esdoornstraat 36

ليواردن 8924 BK Leeuwarden

الهاتف: 058-2674729 Tel.: 058-2674729

البريد الإلكتروني: info@moskeeleeuwarden.nl E-mail: info@moskeeleeuwarden.nl

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Donderdag 25 Sha'ban 1442// 08 april 2021

De afgelopen dagen ontving de Vereniging Imams Nederland vele vragen met betrekking tot sommige religieuze handelingen en hoe deze te doen in het licht van de avondklok die aan alle burgers in Nederland is opgelegd als een preventieve maatregel die de overheid heeft genomen om de verspreiding van deze epidemie te beperken of te verminderen.

En op basis hiervan zeggen wij het volgende:

1. Met betrekking tot het Dohr- en Asr gebed is er geen enkele hindernis om dit in de moskeeën te verrichten. Alle lof en dankbaarheid gaan uit naar Allah.
2. Doordat de avondklok doorgaat tot 4.30 uur 's ochtends, is er geen bezwaar met het uitstellen van het Fajr-gebed in de moskeeën tot vijf uur of bijvoorbeeld 4:50 uur. De tijd voor het Fajr-gebed is namelijk ruim, de begintijd begint bij het aanbreken van de dageraad en loopt tot de zon nog niet zichtbaar is wanneer deze begint op te komen. Dit in navolging van de woorden van de geliefde en nobele Profeet, vrede zij met hem, waarin hij zei: **“degene die één raka'a verricht van het subh-gebed voordat de zon opkomt, heeft het ochtendgebed verricht.”** Dit is overlevert door Imam Malik in zijn *Muwata* in het hoofdstuk Tijden van het Gebed, nummer 5. **Opgemerkt moet worden dat het onthouden van het eten [imsak] moet plaatsvinden bij het aanbreken van de dageraad, zoals op de gebedskalenders wordt vermeld, en niet op het tijdstip van het verrichten van het ochtendgebed in de moskeeën in overeenstemming met de avondklok.**
3. Het *Maghrib*-gebed wordt in de moskeeën verricht op de reguliere tijd zonder het samen te voegen met het *Isha*-gebed. Het *Isha*-gebed wordt thuis verricht op de reguliere tijd. En wij zijn van mening dat de gebeden niet samengevoegd moeten worden. Dit omdat er normaliter, tijdens de maand Ramadan, maar weinig moskeebezoekers aanwezig zijn tijdens het *Maghrib*-gebed. Wordt meestal bijgewoond door de vrijwilligers en/of zij die in de buurt van de moskee wonen.
4. Het *tarawih*-gebed een sterk aanbevolen handeling is (*Nafila Muakkada*). En het geniet de voorkeur om dit thuis te verrichten zoals is overgeleverd door Imam al-Bukhari door Zayd ibn Thabit dat de Boodschapper van Allah, vrede zij met hem, zei: **“O mensen! Verricht het gebed in jullie huizen, want het beste gebed is het gebed wat een persoon thuis verricht behalve de verplichte gebeden”**. Dit geniet de voorkeur bij de meerderheid van de geleerden, inclusief de Maliki-geleerden volgens de nageleefde mening. En dit is waardig om te volgen vanwege de verstoorde situatie waarin de moskeeën zich momenteel bevinden.
5. De meeste geleerden van de vier erkende wetscholen is van mening dat het tijdstip van het *Tarawih*-gebed nadat de tijd van het *Isha*-gebed is ingegaan en niet ervoor. Dit is wat het gebruik is, en was, sinds de komst van de islam tot de dag van vandaag. Als het verplichte *Isha*-gebed niet in de moskeeën wordt gebeden, maar thuis, dan volgt logischerwijs op dat het *Tarawih*-gebed ook thuis wordt verricht. Dit omdat de moskeeën in feite inactief zijn tijdens deze tijdstippen. Wat betreft de vrijwillige gebeden na het *Maghrib*-gebed of voor het *Isha*-gebed, dit behoort geen probleem te zijn zoals is overgeleverd in de profetische overleveringen.
6. Als de avondklok wordt opgeheven tijdens de maand Ramadan of als er zich andere ontwikkelingen voordoen, is het logisch dat de antwoorden veranderen naargelang de omstandigheden. We zullen dan terugkomen met een verduidelijking over de kwestie.
7. Als laatste willen wij attenderen dat een *Fatwa* (juridisch advies) niet door eenieder gegeven kan worden. De gelovigen dienen gehoor te geven aan het bevel van Allah om de mensen van kennis om juridisch advies te vragen. Dit in overeenstemming met de woorden van Allah in de Quran: **“vraag de mensen van kennis als jullie iets niet weten.”** al-Anbiya, 7. Hoe meer een *Fatwa* uitgevaardigd wordt door een groep van geleerden, vooral door zij die op de hoogte zijn van de maatschappelijke context, tijd en plaats, hoe meer het voorrang heeft op een *Fatwa* dat door één persoon is uitgevaardigd. We vragen de Almachtige God om van ons en van u de rechtvaardige daden te aanvaarden, en om ons en u te zegenen voor de rest van Sha'aban en dat we de maand van Ramadan mogen bereiken en meemaken, en om deze pandemie te laten eindigen.

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمُ وَتَارَكْ عَلَى سَبِيحَتِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

De Vereniging van Imams in Nederland

مؤسسة المركز الديني للمغاربة Stichting Marokkaans Religieus Centrum

إسدورن سترات 36 Esdoornstraat 36

ليواردن 8924 BK Leeuwarden

الهاتف: 058-2674729 Tel.: 058-2674729

البريد الإلكتروني: info@moskeeleeuwarden.nl E-mail: info@moskeeleeuwarden.nl

الخميس 25 شعبان 1442 هـ / 08 أبريل 2021 م.

بسم الله الرحمن الرحيم

الموضوع: بيان حول بعض الشعائر خلال شهر رمضان المعظم في ظل حظر التجول ليلاً بسبب وباء كورونا (كوفيد-19).

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه.

وبعد: فقد وردت خلال الأيام الأخيرة على مكتب جمعية الأئمة بهولندا أسئلة كثيرة تتعلق ببعض الشعائر الدينية وكيفية القيام بها في ظل حظر التجول المفروض ليلاً على جميع المواطنين بهولندا كإجراء وقائي من الإجراءات التي اتخذتها الحكومة للحد أو التقليل من انتشار هذا الوباء.

وبناء على ذلك نقول مستعينين بالله جل وعلا:

1 - بالنسبة لصلوات الظهر والعصر والمغرب فليس في إقامتها بالمساجد أي إشكال والله الحمد والمنة.
2 - بحكم أن حظر التجول مستمر إلى حدود الساعة الرابعة والنصف صباحاً، فإنه لا حرج في تأخير صلاة الصبح في المساجد إلى حدود الساعة الخامسة إلا عشر دقائق (04:50) مثلاً، لأن وقت صلاة الصبح كما هو معلوم موسع ويمتد من طلوع الفجر إلى ما يقارب طلوع الشمس، لقول الرسول صلى الله عليه وآله وسلم: (مَنْ أَذْرَكَ رَكْعَةً مِنَ الصُّبْحِ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ فَقَدْ أَذْرَكَ الصُّبْحَ ...) رواه مالك في الموطأ/كتاب وقوت الصلاة، رقم: 5. هذا ولا بد من التنبيه على أن الإمساك في الصيام يجب أن يكون عند طلوع الفجر كما هو مبين في إمساكيات شهر رمضان، وليس مع وقت أداء صلاة الصبح المؤخر في المساجد مراعاة لحظر التجول.

3 - تؤدي صلاة المغرب في وقتها بالمساجد بدون جمع وبمن حضر من المصلين مهما كان العدد قليلاً، أما صلاة العشاء فتصلى في وقتها المعتاد بالبيوت، ولا نرى أن تجمع مع المغرب جمع تقديم، لأن العادة جرت أن صلاة المغرب لا يشهدها في المساجد إلا العدد القليل من الناس من جيران المسجد والعاملين فيه أساساً، نظراً لطول ساعات الصيام وبعدها مساكن أغلب المصلين من المساجد حيث يفطرون في بيوتهم.

4 - من المعلوم أن صلاة التراويح نافلة مؤكدة، والأفضل صلاتها في البيت عملاً بما رواه الإمام البخاري رحمه الله عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اتَّخَذَ حُجْرَةً، قَالَ: حَسِبْتُ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ حَصِرَ فِي رَمَضَانَ فَصَلَّى فِيهَا لَيْلًا، فَصَلَّى بِصَلَاتِهِ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَلَمَّا عَلِمَ بِهِمْ جَعَلَ يَقْعُدُ، فَخَرَجَ إِلَيْهِمْ فَقَالَ: (قَدْ عَرَفْتُ الَّذِي رَأَيْتُمْ مِنْ صَنِيعِكُمْ، فَصَلُّوا أَتَيْنَا النَّاسَ فِي بُيُوتِكُمْ: فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلَاةِ صَلَاةَ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ). وهذا ما استحبته جمع من أهل العلم منهم السادة المالكية في المعتمد عندهم، وهو أجدر بالاتباع خصوصاً وقد تعطلت المساجد في وضعنا الحالي.

5 - وقت صلاة التراويح عند عامة فقهاء المذاهب الأربعة يكون بعد دخول وقت صلاة العشاء المعتاد وليس قبلها، وهذا ما جرى عليه عمل المسلمين منذ فجر الإسلام إلى اليوم، وإذا لم تُصَلَّ فريضة العشاء في وقتها في المساجد في الظرف الراهن فمن باب أولى وأحرى أن تصلى التراويح في البيوت كذلك، لأن المساجد معطلة أساساً في وقت صلاة العشاء والتراويح، أما سنة المغرب أو مطلق التنفل بعد صلاة المغرب وقبل صلاة العشاء فلا مانع منه كما دلت على ذلك الأحاديث الصحيحة.

6 - إذا تم رفع حظر التجول ليلاً خلال شهر رمضان أو حدثت مستجدات أخرى فسيكون من الطبيعي أن تتغير الأجوبة على حسب الظروف والأحوال، وسيكون لنا توضيح في الموضوع حسب المستجدات إن شاء الله تعالى.

7 - هذا وتنبيه في ختام هذا البيان إلى أن قضية الفتوى لا ينبغي أن يتجرأ عليها كل أحد، وإنما شأن المؤمنين أن يمثلوا أمر الله سبحانه وتعالى في طلب الفتوى من أهلها: (فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) سورة الأنبياء، الآية: 7. وكلما كانت الفتوى جماعية ومن أهل العلم العارفين بالواقع والسياق زماناً ومكاناً كانت أحرى وأولى بالاتباع من الفتاوى الفردية المتناثرة من هنا وهناك.

نسأل الله تعالى أن يتقبل منا ومنكم صالح الأعمال، وأن يبارك لنا ولكم فيما بقي من شعبان وأن يبلغنا رمضان، وأن يعجل برفع هذا البلاء عنا وعن الناس أجمعين. آمين.

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمُ وَتَارَكَ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

المكتب التبليغي لجمعية الأئمة بهولندا